

Instrukcja:

## **OGÓLNE ZASADY POBIERANIA I TRANSPORTU PRÓBEK ŚRODOWISKOWYCH DO BADAŃ W LABORATORIUM BADAŃ ŻYWNOŚCI**

1. Dostarczane próbki do badań laboratoryjnych należy pobrać z zachowaniem zasad higieny.
2. Miejsca, obszar, czas i techniki pobierania próbek określa klient w porozumieniu z laboratorium w celu otrzymania reprezentatywnej próbki. Jeśli powierzchnia obszaru nie jest określona należy ją dokładnie opisać.
3. Pobieranie próbek może być wykonywane podczas produkcji, po zakończeniu produkcji lub po czyszczeniu i dezynfekcji, w zależności od celu badania.
4. Do pobierania próbek z dużych powierzchni ( $>100\text{cm}^2$ ) należy używać sterylnych tkanin lub gąbek. Objętość rozcieńczalnika powinna być znana np. w przypadku gąbek od 90ml do 100 ml, dla tkanin 225 ml.

Przy pobieraniu próbek z miejsc trudnodostępnych, małych obszarów ( $\leq 100\text{cm}^2$ ), należy użyć wymazówek, a objętość rozcieńczalnika powinna wynosić np. od 9 ml do 10 ml.

W celu wykrycia mikroorganizmów całkowity obszar objęty próbą podczas pobierania powinien być jak największy, aby zwiększyć prawdopodobieństwo wykrycia drobnoustrojów.

Pod tym względem w miarę możliwości zaleca się pobieranie próbek o powierzchni od  $1000\text{ cm}^2$  do  $3000\text{ cm}^2$ .

5. Gdy użyto środki dezynfekcyjne zastosować neutralizatory do rozcieńczalnika. Nie dodawać neutralizatora, gdy nie stosuje się środków dezynfekujących.
6. Metoda wymazów:
- 6.1. **Pobieranie wymazów z powierzchni ograniczonej szablonem.**

Powierzchnie suche.

Wymazówką zwilżoną rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem ścierać badaną powierzchnię przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu, silnie dociskając do badanej powierzchni. Umieścić końcówkę wymazówki w butelce/probówce z rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem.

Powierzchnie mokre.

Użyć suchej wymazówki, ścierać badaną powierzchnię przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu, silnie dociskając do badanej powierzchni. Umieścić końcówkę wymazówki w butelce/probówce z rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem.

### **6.2 Powierzchnia nieograniczona szablonem**

Ten sposób pobierania wymazów stosować do sprzętu, do którego nie można przyłożyć szablonu z uwagi na jego kształt. Wymaz pobrać przez potarcie całej powierzchni kontaktującej się z żywnością za pomocą mokrej lub suchej wymazówki w zależności od powierzchni:

Powierzchnie suche.

Użyć wymazówki zwilżonej rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem, ścierać badaną powierzchnię przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do

poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu, silnie dociskając do badanej powierzchni. Umieścić końcówkę wymazówki w butelce/probówce z rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem.

Powierzchnie mokre.

Użyć suchej wymazówki, ścierać badaną powierzchnię przesuwając 10-krotnie w jednym kierunku i 10-krotnie w kierunku prostopadłym do poprzedniego, obracając między kciukiem, a palcem wskazującym tak, aby wykorzystać całą powierzchnię do pobrania wymazu, silnie dociskając do badanej powierzchni. Umieścić końcówkę wymazówki w butelce/probówce z rozcieńczalnikiem lub rozcieńczalnikiem z neutralizatorem.

7. Metoda tkaninowo/ gąbkowa.

**Pobieranie wymazów z powierzchni ograniczonej szablonem.**

Powierzchnie suche.

Przy wykorzystaniu zwilżonej gąbki lub tkaniny, otworzyć plastikową torebkę lub pojemnik zawierających odpowiednio gąbkę lub tkaninę. Zachowując warunki aseptyczne należy chwycić gąbkę lub tkaninę i zwilżyć odpowiednią ilością rozcieńczalnika lub rozcieńczalnika z neutralizatorem. Następnie pobrać wymaz z wybranej powierzchni w kierunku poziomym i pionowym zmieniając przy tym odpowiednio strony gąbki lub tkaniny. Gąbkę lub tkaninę umieścić w torebce lub pojemniku.

Powierzchnie mokre.

Zastosować gąbkę lub tkaninę na sucho. Zachowując warunki aseptyczne należy chwycić gąbkę lub tkaninę i pobrać wymaz z wybranej powierzchni w kierunku poziomym i pionowym, zmieniając przy tym odpowiednio strony gąbki lub tkaniny. Gąbkę lub tkaninę umieścić w torebce lub pojemniku.

8. Pobrane próbki oznakować w jednoznaczny i czytelny sposób.
9. Próbkę przed umieszczeniem w pojemnikach transportowych powinny być schłodzone a następnie transportowane w temperaturze od 1°C do 8°C.
10. Czas dostarczenia próbek do laboratorium od pobrania powinien być jak najkrótszy, do 24 godzin od pobrania.
11. Sposób wyrażania wyników:
  - ilościowe oznaczanie drobnoustrojów jtk/ powierzchnię, gdy powierzchnia nie jest określona lub ilość jtk na cm<sup>2</sup> przy wykorzystaniu wzoru z normy PN-EN ISO 18593,
  - jakościowe oznaczanie drobnoustrojów: wykryty lub niewykryty na badaną powierzchnię lub gdy powierzchnia nie jest znana wynik podać w odniesieniu do danego wymazu.